Darbe Lekesi,
"Cumhuriyetçi Demokrasiyle" Yok Olur!

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARAAĞAÇLI
G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğr. Üyesi.

1.Darbe Lekesi

Darbe, ordu veya diğer hükümet edenlerin eliyle görevdeki lideri ve hükümeti görevden almak için yapılan yasa dışı açık bir girişimdir. Gezegende darbeler çoğunlukla otoriterliklerini sürdürüyor. Memlekette de darbelerin faturaları yüksek oluyor.

Darbelerin askeri özneli gerçekleşmesi dışında ; şu darbelerin de ilgili alan yazında yer bulduğu görülmektedir:

- Anayasal darbe
- Yargısal darbe
- Seçim darbesi
- Sivil toplum darbesi
- Pazar darbesi
- Parlamenter darbe
- Başkanlık darbesi

Bu ve benzer türlü darbelerin; bir coğrafyayı ve ülkeyi devlet yapan; (1) Yasama, (2)Yürütme ve (3)Yargı güçler ayrılığının örselendiği reel politik uygulamalarda gözleniyor.

2.Darbelerin Nedenleri Çok!

Darbelerin askeri güçlerin etkisiyle çıktığı yadsınmıyor. Ama; darbe nedenlerinin arasında askeri, ekonomik, iç ve dış siyasal formasyonlu değişkenler de bulunuyor

Çünkü; Şu lekeli uygulamalarda darbe krizlerini tetikliyor:

- Askeri örgütsel şikayetler
- Askeri popülerlik
- Askeri yapıya tutumsal bağlılık
- Ekonomik gerileme
- İç siyasetteki krizler
- Diğer bölgesel darbelerin bulaşıcılığı
- Dış güvenlik tehditleri
- Savaşa katılım durumları ve
- Yabancı bir askeri güçle yapılan gizli anlaşmalarla darbeler somutlanıyor.

Bu ve benzer türdeş nedenler darbe girişimlerini tetiklerken; toplumda ayrımcılık yapan kapsayıcı olmayan kurumlar, kapitalist sömürge ekonomisi, sosyal eşitsizlikler, adil olmayan seçimler, meşruluğu tartışmalı yönetimlerin varlığı da darbeleri artırmaya yetip artmaktadır.

Emperyalist ırkçılık, Atlantik yani mavi milliyetçilik, mezhepçilik, etnisiteli hizipçilik ve yavaş ulusal kalkınmadan kaynaklı yüksek enflasyon malları ve hizmetlerin yüksek fiyat şokları da darbesel faktörlerin arasında yer almaktadır.

3.Yönetimlerin Darbe Önleme Tuhaflıkları

"Darbe önleme" olarak adlandırılan yöntemlerde rejimler, herhangi bir küçük grubun iktidarı ele geçirmesini zorlaştıracak yapılar oluşturmak için şu girişimlerde bulunurlar:

- Aile, etnik ve dini grupların stratejik olarak orduya yerleştirilmesini sağlarlar.
- Birini diğerine karşı kullanmak üzere (1)Askeri ve (2)Güvenlik kurumlarını birbirlerinden ayırır. Bunu askeri etkinliği azalttığını bildikleri halde yaparlar.
- Kilit pozisyonlara beceriksiz sadık kişileri yerleştirirler.
- Tek sesli medya kurarlar.
- Yandaş ve utangaç medyayı beslerler.

Monarşik kafalı otoriter yönetimlerin sınırlarını korumada başarısız, iç ve dış güvenliği sağlamada beceriksiz, zayıf ve güçsüz ordulara sahip olmaları da bu darbe önleme tuhaflıklarının en somut göstergelerindendir.

4.Cumhuriyetçi Demokrasi İkliminde Darbeler Olmaz!

Sivil asker eliyle yapılması yerine; ayrımsız gerçek özgürlükleri temel alan anayasalarla yönetilen, çoklu, çoğulcu, sosyal eşitlikçi, hak, hukuk, adalet ve Cumhuriyetçi Demokrasi temelli toplumlarda darbeler olmaz!

Çünkü; seçme-seçilme yönetme-yönetilme halk oylamalarıyla şekillenir görevler yönetime talip olan adaylara verilir.

Bu yaklaşımı izleyen yönetimler, beceriksiz ve tuhaf darbe önleme girişimlerine tenezzül edip manüpülatif işlere girişmezler. Çünkü; iktidar olmanın da iktidardan gitmenin de Cumhuriyetçi Demokrasi için merkezi ve yerel yönetimler; (1)Nöbet-görev değişimi, (2)Halkın egemen tercihi ve (3)Kayıtsız şartsız egemenin halk olduğu ilkelerini benimsemiş içselleştirmiş yönetimlerdir.

Tek kararlı merkezi iktidarlarda başarısız darbelerin otoriter yönetimleri güçlendirdiği de darbe dünyasının bir gerçeğidir. Bu gerçek, zamanın ruhunda iktidarın tek kişide olduğu, devlet başkanı, kral, padişah ve hakan statülü yönetimin krallık ve imparatorluk verasetinde olduğu rejimlerde Suudi Arabistan, Tayland, BAE, Danimarka ve İsveç örneklerinde halen uygulanmaktadır.

5.15 Temmuz 2016 Darbe Girişiminin Künyesi ve Memlekete Faturası

10 yıl önce Türkiye Coğrafyası'nda yaşanılan ve künyesi aşağıda ana çizgilerle verilen 15 Temmuz Darbe Girişiminin amacı merkezi yönetimi askeri güç kullanarak devirmekti.

Sebebi; AK Parti-Fethullahçı çatışması

Hedefi; 65. Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini devirmek

Yöntemi; Askeri darbe

Yoğun yaşanan çatışma yerleri; Ankara, İstanbul, Malatya ve Marmaris

Sonucu; Başarısız darbe girişimi

İddiaları; ABD, İsrail, Mısır ve Suudi Arabistan desteği

Tarafları; Yurtta Sulh Konseyi (sulh kavramı bu lekeli girişime ve ağızlarına yakışmıyor!)- 65. TC Hükümeti ve Türk Ulusu

Bu darbe girişiminin faturası olarak da; 300'e yakın vatandaşımız darbeye direnirken hayatını kaybetti. Toplamda 2.900 vatandaşımız yaralandı ve engelli kalanlar oldu.

Bazı kamu binaları ve TBMM bombalanarak zarar gördü. 14 milyar dolar maddi zarar meydana geldi (https://tr.wikipedia.org). Bu satırlar vesilesiyle de 15 Temmuz darbesine direnenlere teşekkür, hayatlarını kaybedenlere rahmet ve engelli kalan vatandaşlarımıza da sağlıklı şifalar olsun.

6.Sözün Sonunda; "Darbe Lekelerine Çözüm; Cumhuriyetçi Demokrasi İklimidir.

Darbe lekelerinden kurtulmanın ve maruz kalmamanın temel yolu; Cumhuriyetçi Demokrasi iklimi ve Cumhuriyet'in kurucu filozofu GMK Atatürk'ün Cumhuriyetçi, Halkçı, Devletçi, Laik, Uluscu ve Devrimci ilkelerine her bağlamda uyulmasından geçiyor.

Bu yolda "iç ve dış darbe belası olmaz, darbe sevdalıları ise hiç cesaret edemez!"

Kaynaklar

Atatürk, G.M.K. (2020). **Cumhuriyetimizin Emanetçisi Olan Çocuklarımız İçin Nutuk.** Kripto Basın Yayın.

Gönlübol, M. (1981). **Atatürk'ün Dış Politikası; Amaçlar ve İlkeler, Atatürk Yolu,** 1981, s. 269.
İsrail-İran Savaşı **(2025). İsrail-İran Savaşı.** 13 Haziran…2025.

Karaağaçlı, M. (2025). Yurtta Barış Dünya'da Barış Slogan ve Parola Değildir!. http://www.mektepligazete.com. Köşe Yazıları. 16.06.2025.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Darbe. 11.05 2023.

https://tr.wikipedia.org/wiki/15 Temmuz Darbe Girişimi.

Etiksel Gerekçe ve İlke

Burada yer verilen görüşlerde herhangi bir intihal ve manipülasyon yapılmadığından, yapılan alıntılarda kaynak gösterilmesi etiksel olarak uygun olacaktır.

İletişim ve Erişimi
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARAAĞAÇLI
T.C.Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğretim Üyesi
e-posta-1: mkara@gazi.edu.tr
e-posta-2: mustafakaraagacli80@gmail.com
Web-1 : w3.gazi.edu.tr/~mkara
Web-2 :https://avesis.gazi.edu.tr/mkara
ORCID :https://orcid.org/0000-0003-3488-1021

Süren Yayın Ortamları ve Portalları
Futbol-spor-yorum :www.yurtspor.com.yazarlar
Eğitim,sosyoloji ve güncel:www.mektepligazete.com.köşeyazıları
Bilim-araştırma :www.mektepligazete.tebeşirbülten.com
Konuk yazarlığı-1 :www.bcp.org.tr
Konuk yazarlığı-2 :www.derslerdergisi.comr
Tüm yayınlar blogu :mustafakaragacli.blogspot.com

Bilişim Medyaları
Facebook-1 :Kirizma
Facebook-2 :Mustafa Karaağaçlı

X :M_Karaagacli_
İnstagram :mustafakaraagacli1
Youtube kanalı:http://www.akademikada.youtube.com/@